

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 93/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ULC Čarnogurský s.r.o., Tvarožkova 5, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-21C/14/2006 (pôvodne sp. zn. 21C/14/2006) a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/55/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-21C/14/2006 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho základné právo na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **5 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Ústavnému súdu bola 12. decembra 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského a krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať krajskému súdu bez zbytočných priet'ahov.

2. Sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo k trom priestorom v bytovom dome na [REDAKOVANÉ] ulici, a to na základe zmluvy o vstavbe, na podklade ktorej vstavbu aj zrealizoval. Vo vzťahu k bytovému domu bola uzatvorená zmluva o výkone správy s právnym predchodcom žalobcu, ktorú však uzatvorilo hlavné mesto Slovenskej republiky ako väčšinový vlastník bytového domu – právny predchodca sťažovateľa v čase uzatvorenia zmluvy o výkone správy nebol vlastníkom bytu ani nebytového priestoru v tomto dome a sťažovateľ k tejto zmluve nikdy nepristúpil. Napokon uzatvoril sťažovateľ zmluvu o výkone správy s inou spoločnosťou a tvrdí, že napriek tomu riadne uhrádzal všetky príspevky a platby okrem odmeny za správu bytového domu.

3. Žalobca podal voči sťažovateľovi 28. októbra 2005 návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd vydal 21. decembra 2005 platobný rozkaz, proti ktorému podal sťažovateľ odpor. Vo veci rozhodol okresný súd prvým rozsudkom 15. júna 2012 (prvé pojednávanie sa uskutočnilo po 7 rokoch). Krajský súd rozsudok ako vecne správny potvrdil (17. júna 2013), najvyšší súd dovolaniu sťažovateľa vyhovel a vec vrátil späť na okresný súd (uznesením z 26. februára 2020). Mestský súd vo veci rozhodol (v poradí druhým rozsudkom) 19. apríla 2024. Proti tomuto rozhodnutiu podali obe strany odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté.

4. Sťažovateľ poukazuje na to, že od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu uplynulo už takmer 20 rokov a vec stále nie je právoplatne skončená. Dokazovanie prebiehalo iba čítaním listín a výsluchom strán sporu – nebolo vykonávané žiadne dokazovanie v časovo náročnej forme.

II.

Vyjadrenie mestského a krajského súdu

5. Mestský súd zbytočné priet'ahy nenamietal. Poukázal na viacnásobnú zmenu sudcu, zrušenie rozsudku po dlhotrvajúcom dovolacom konaní, covidové obdobie a na už rozhodnutú vec v poradí druhým rozsudkom, proti ktorému bolo podané odvolanie.

6. Krajský súd s odkazom na vyjadrenie predsedníčky vo veci konajúceho senátu zbytočné priet'ahy neuznal s odôvodnením, že vec bola predložená na rozhodnutie o odvolaní 26. augusta 2024, a to odvolaciemu senátu v novom zložení. Výhrady adresuje dovolaciemu súdu, ktorý o dovolaní proti prvému rozsudku (rozsudok sp. zn. 6Co/472/2012 zo 17. júna 2013, pozn.) rozhodol po viac ako šiestich rokoch bez vyslovenia právneho názoru k veci. Vyjadril predpoklad, že vec môže byť rozhodnutá v druhom štvrtroku 2025.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Obdobný záver možno vysloviť aj vo vzťahu k čl. 47 charty, keďže vo veci súdy konajú v spotrebiteľskej veci, teda jednej zo sfér záujmu Európskej únie.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESJP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

9. Ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania od podania žaloby 5. septembra 2005 v trvaní takmer dvadsiatich rokov. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci, dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá aj keď nevykazuje črty mimoriadnej skutkovej či právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, predsa len nepatrí medzi jednoduchú právnu agendu. Spory o matematický výsledok služieb spojených s užívaním bytu či nebytového priestoru nie sú skutkovo jednoduché. Na druhej strane na skutkovú či právnu zložitosť nepoukázal ani mestský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti a z prístupu sudcu JUDr. Vladislava Pečíka po predchádzajúcich šiestich sudcoch je zrejmé, že ak sa vo veci koná sústredene, vedie takýto prístup k výsledku.

10. Pokiaľ ide o správanie samotného sťažovateľa, tento nevyužil sťažnosť pre nečinnosť adresovanú predsedovi súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Prehliadnuť sa nedá podanie protižaloby zo strany sťažovateľa v rovnaký deň, ako bolo jedno z pojednávaní (6. júla 2021), ktoré bolo z uvedeného dôvodu odročené, a to napriek tomu, že celkom iste tak mohol urobiť skôr.

11. Vo vzťahu k postupu súdu je evidentné, že derogácia právoplatného rozhodnutia po viac ako šiestich rokoch dovolacím súdom znamenala aj negatívnejší prvok pri vybavovaní veci z hľadiska požiadavky na včasnú spravodlivosť. Druhým silno pôsobiacim aspektom je postupné prideľovanie veci až siedmim sudcom. Vo vzťahu k právam účastníkov konania ale ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dlhú dobu (I. ÚS 289/2010). V súlade s judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych priet'ahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (III. ÚS 113/07). Ak teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, o to viac je dôvod na záver o porušení namietaných referenčných noriem zameraných na včasnosť poskytovania spravodlivosti.

12. Trvanie súdneho sporu výrazne vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Posudzovaná vec zjavne odôvodňuje, aby ústavný súd

vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa čl. 47 charty. Vzhľadom na už vydané rozhodnutie vo veci samej zo strany okresného súdu už ústavný súd tomuto súdu príkaz konať neuložil. Iná vec je, že právna záležitosť nie je uzavretá, kým nie je rozhodnuté o všetkých jej zložkách vrátane náhrady trov konania.

13. Uplatnené práva podľa referenčných noriem ústavný súd posudzuje v medziach zákonov, podľa ktorých ústavný súd skúma postup konkrétneho označeného orgánu verejnej moci (odporcu). Vzhľadom na odvolacie konanie, ktoré trvá približne polroka, ústavný súd vo vzťahu ku krajskému súdu ústavnej sťažnosti nevyhovel.

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

15. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 10 000 eur. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (dvadsať rokov), na druhej strane však aj prístup sťažovateľa a povahu predmetu konania, keď uplatnené finančné zadost'učinenie podstatne prevyšuje predmet sporu (o cca 6 000 eur v istine). Ústavný súd v okolnostiach veci považoval za primerané priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

16. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur.

17. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 713,96 eur.

18. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom

dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

19. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu